

Ποια ιδέα έχουμε για τον εαυτό μας; Και πώς την έχουμε σχηματίσει; Τον συγκρίνουμε με γνωστούς μας, φίλους μας, συμφοιτητές μας, ...και νομίζουμε ότι υπερέχουμε από όλους αυτούς και τους ξεπερνάμε σε γνώση, σε ικανότητες, σε αρετή;...

Είναι άραγε σωστό να σκεφτόμαστε έτσι επιπόλαια και να καταλήγουμε σε αυθορμητισμό;

Σε κάποιους που είχαν μεγάλη ιδέα για τον εαυτό τους, που πίστευαν ότι αυτοί μόνο είναι καλοί και ενάρετοι και περιφρονούσαν όλους τους άλλους, είπε ο Κύριος την παραβολή του «Τελώνου και του Φαρισαίου». Θα πρέπει να σου είναι γνωστή.

Οι δυο αυτοί άνθρωποι που προσδιορίστηκαν από το έργο τους και όχι από το όνομα τους, ανέβηκαν στο «ίερό» (δηλαδή στο ναό του Σολομώντος) να προσευχηθούν.

Οι τελώνες χαρακτηρίζονταν γενικά άνθρωποι άδικοι, ενώ οι Φαρισαίοι, ως διδάσκαλοι του Μωσαϊκού Νόμου, είχαν πολύ μεγάλη ιδέα για τον εαυτό τους και εκτίμηση από τους ανθρώπους.

Ο Φαρισαίος προχώρησε μπροστά, προς το θυσιαστήριο. Στάθηκε όρθιος, για να φαίνεται καλά, κι άρχισε να προσεύχεται υπερβολικά ευχαριστημένος:

— Σ' ευχαριστώ Θεέ μου, γιατί δεν είμαι εγώ σαν τους άλλους ανθρώπους, που είναι γεμάτοι κακία: κλέφτες, άδικοι, ανήθικοι...., ούτε σαν αυτόν τον τελώνη· και γύρισε με περιφρόνηση να τον δείξει. Όλοι είναι ένοχοι, άξιοι να καταδικαστούν. Εγώ ξεχωρίζω από όλους, είμαι γεμάτος από αρετές. Νηστεύω... κάνω προσφορές στο ναό παραπάνω από εκείνο που ορίζει ο Νόμος...

Και ο Τελώνης;

Ω! Αυτός δεν αισθανόταν τον εαυτό του άξιο να προχωρήσει. Έμεινε μακριά από το θυσιαστήριο. Με το κεφάλι σκυμμένο. Δεν τολμούσε ούτε τα χέρια του, αλλά ούτε και το βλέμμα του να υψώσει προς τον ουρανό. Μόνο χτυπούσε το στήθος του, γιατί αισθανόταν πόσο αμαρτωλή ήταν η καρδιά του απέναντι στο Θεό.

Μόνο τα χείλη του ψιθύριζαν συνέχεια τούτα τα λόγια: «Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ».

Ω Κύριε και Θεέ, σπλαχνίσου με και συγχώρησέ με τον αμαρτωλό!

Τούτο τον ταπεινωμένο τελώνη, που πίστευε πως ήταν άξιος να τιμωρηθεί, ο Θεός τον συγχώρησε. Το βεβαίωσε ο Κύριος:

Ο περιφρονημένος Τελώνης γύρισε στο σπίτι του αθωωμένος και δίκαιος ενώπιον του Θεού! Και όχι ο Φαρισαίος.

Γιατί καθένας που υψώνει τον εαυτό του θα ταπεινωθεί. Ενώ εκείνος που ταπεινώνει τον εαυτό του, θα υψωθεί και θα τιμηθεί από το Θεό.

«Πᾶς ὁ υψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται...»

Μεγάλη ιδέα είχε στηθεί μέσα στο Φαρισαίο από τη σύγκριση του εαυτού του με τους «λοιπούς», με όλους τους άλλους ανθρώπους.

«Οὐκ εἰμί ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων...»

Ἐτσι «χονδρικά» που βλέπει όλους τους άλλους — «μαζικά» λένε σήμερα — θέλει να πιστεύει πως όλοι, χωρίς εξαίρεση, έχουν όλες τις κακίες του κόσμου. Ενώ αυτός δεν έχει καμία!

Τον δυστυχισμένο! Και τα λέει αυτά την ιερή ώρα της προσευχής! Αυτολιβανίζεται και καυχιέται για τις πολλές και φανταστικές... αρετές του, ενώ προβάλλει τρανό δείγμα της κακίας του την περιφρόνηση που αισθάνεται η ψυχή του προς τον «πλησίον» του Τελώνη, την ώρα που εκείνος ομολογεί την ενοχή του και ζητάει συγχώρεση από το Θεό.

Ο αυτοθαυμασμός που αισθανόταν ο Φαρισαίος, συγκρίνοντας τον εαυτό του με κάποιους που φανερά παρέβαιναν μερικές εντολές του Θεού, τον καταδίκασε... Ἦξερε βαθύτερα το Νόμο του Θεού και μπορούσε να κρίνει σωστά. Ἐπρεπε να δείξει ευσπλαχνία προς τον Τελώνη, αφού κι αυτός αμαρτωλός ήταν. Αλλά είχε την ψεύτικη ιδέα πως ξεχώριζε απ' όλους.

Ταλάνισε ο Κύριος με τα «ουαί» Του και σε άλλη περίπτωση τους Φαρισαίους. Γιατί;

Αλίμονο στην κοινωνία, όταν τα μέλη της, ευχαριστημένα για το οποιοδήποτε σημείο βρίσκεται η πνευματική και η ψυχική τους ανάπτυξη, σταματήσουν τον αγώνα για πρόοδο. Σταματήσουν την προσπάθεια να ανεβαίνουν σε πιο ψηλό και πνευματικό επίπεδο. Τα ιδανικά θα νεκρωθούν και οι άνθρωποι θα έρπουν, θα σέρνονται χαμηλά, πολύ χαμηλά!

Ας φανταστούμε στ' αλήθεια, σε ποιο κατόντημα θα φτάσει η κοινωνία, αν όλοι οι νέοι συγκρίνουν σήμερα τον εαυτό τους με τα αντικοινωνικά άτομα (με τους αναρχικούς, τους διαρρήκτες, τους ναρκομανείς, τους χούλιγκαν, τους καταστροφείς της ξένης περιουσίας...) και μένουν ευχαριστημένοι, γιατί δεν είναι τέτοιοι! Αδιάφορο, αν λερώνουν την ψυχή τους με χίλια δυο άλλα...

Αλλά κι αν κάνουμε κάτι καλό και το διαφημίζουμε, πάλι δεν έχει αξία. Δεν ευαρεστείτε ο Θεός, όταν το κίνητρο είναι η δημοσιοποίηση των έργων μας.

Ο Χριστός θέλει να συγκρίνουμε τον εαυτό μας με τον άγιο νόμο Του, τη θεία Διδασκαλία Του. Να αισθανόμαστε τι δεν κάναμε σωστό, τί λάθος. Τι πρέπει να κάνουμε και δεν το κάναμε. Κι όμοια με τον Τελώνη, με ταπεινωμένο το κεφάλι, να ζητάμε το έλεος του Θεού. Τότε θα αγωνιζόμαστε να γινόμαστε συνεχώς καλύτεροι. Ν' ανεβαίνουμε όλο και πιο ψηλά στα ύψη της αρετής.

Έφηβος είσαι; Νέος είσαι; Σ' οποιαδήποτε ηλικία είσαι, κατέβασε πιο κάτω την ιδέα που έχεις για τον εαυτό σου, την καύχηση σου...

Κι ικανότητες αν έχεις, και χαρίσματα πολλά — κι ασφαλώς θα έχεις — δούλεψέ τα ταπεινά. Αύξησέ τα. Πολλαπλασιάσέ τα όχι για να υπερηφανεύεσαι και να τα διατυμπανίζεις, αλλά για να 'σαι χρήσιμος κι ωφέλιμος στους ανθρώπους γύρω σου.

Ταπεινά παραδέξου τα σφάλματά σου...

Με ταπείνωση και λύπη ζήτη καθημερινά συγχώρεση από το Θεό στην προσευχή σου.

Και να 'σαι βέβαιος πως θα γίνεσαι όλο και πιο καλός και πιο ευχαριστημένος.

Το βεβαίωσε το αληθινό στόμα του Κυρίου. Στους ταπεινούς δίνει πλούσια τη χάρη Του. Και τους υψώνει και τους τιμά:

«Ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται»!